

Penedon suomalaiskylä Brasiliassa valmistautuu 70-vuotisjuhlien viettoon

Hilikka Vikman

Ensi vuonna tulee kuluneeksi 70 vuotta siitä, kun viipurilainen puutarhuri *Toivo Uuskallio* osti Brasiliasta suuren maatilan, *Fazenda Penedon*, ja perusti tänne suomalaisen ihanneyhdyskunnan. Tämän kunniaksi me Penedon suomalaiset järjestämme suurjuhlat – me ”harvinaiset luontokappaleet”, kuten kyläläisiä luonnehdittiin presidentti Ahtisaaren vierailun selostuksessa Suomen televisiossa. Juhlilla haluamme osoittaa, että Brasilian suomalaiset eivät suinkaan ole kuolemassa sukupuuttoon vaan riivakasti uusiutuva luonnonvara.

Aloitamme juhlat jo adventista, kirkkovuoden alusta, kiitollisina vanhan kotimaamme kirkon lämpimästä kädenojennuksesta. Saamme silloin jälleen kerran vieraaksemme rakkaan rovastimme *Jaakko Kuusisen*, joka jo useana adventtina on vieraillut luonamme pitämässä joulukirkkoa. Penedossa tunnelmallisena kirkkosalina toimii *Eva Hildénin* perustama suomalaisten museo. Toivottavasti kirkkoherra Kuusinen tuo tälläkin kertaa mukanaan Suomesta Etelä-Amerikan siirto-

kunnista kiinnostuneen turistiryhmän, kirkkokierroshan ulottuu Brasilian lisäksi myös Argentiinaan ja Chileen. Adventin ohjelmassa on myös muistotilaisuus suomalaisella hautausmaalla, jolloin vuoden aikana tänne haudatut vainajat saavat siunauksensa.

Vainajien joukossa on nyt myös kunnianhuksemme *Liisa Uuskallio*, joka poistui joukotamme juhannuksen aikaan. Hän tuli Brasiliaan jo vuonna 1927 miehensä mukana etsimään siirtokunnalle sopivaa paikkaa, joka sitten alkuvuodesta 1929 ostettiin. Donna Liisa on nähnyt alusta asti Penedon kasvun tiettömien taivalten takaisesta syrjäkylästä erääksi Brasilian tärkeimmistä matkailukohteista, Rion ja Sao Paulon miljoonakaupunkeja yhdistävän, myöhemmin rakennetun moottoritien varrella. Liisa Uuskalion tytär, *Taimi Aischinger*, on johtamassa juhluvuotta varten perustettua toimikuntaa, jossa on mukana suomalaisten ja myös paikallisten matkailualan yrittäjien edustus.

Pikku-Suomi ja Joulumaa

Adventti on Penedossakin perinteistä pikkujoulujuhlien aikaa,

jota myös siirtokuntamme lapsilla ja lasten vanhemmilla on erityinen syy odottaa. Silloin vietetään Penedon Suomi Klubilla suomalaista kuusijuhlaa tonttuleikkeineen ja riisipuuroineen. Klubi varaa jokaiselle lapselle joululahjan, sillä juhlassa vierailee tietenkin myös joulupukki.

Näiden jo perinteeksi vakiintuneiden adventin ohjelmien lisäksi Penedolla on tänä jouluna esiteltävänä jotain vallan uutta. Lapset saavat silloin tulla tapaamaan aitoa suomalaista joulupukkiä, Brasilian lasten ”*papai Noelia*”, ja kenties joulumuoriakin. Penedoon on juuri valmistunut Teemapuisto pikku putiikkeineen, kahviloineen, toreineen ja teattereineen sekä joulupukin asumuksiineen ja lahjapajoineen. Joulumaaahan on avattu myös joulupukin Brasilian postitoimisto. Täällä on seurattu suurella mielenkiinnolla keskelle kylää nousevan suomalaisen ”pikkukaupungin” valmistumista. Moni on rakentamista katsellessaan ravistellut epäilevästi päätään; rakentaa nyt tiilestä vanhaa suomalaista puutalokorttelia. Mutta arkkitehti *Alva Fagerlande* (ensimmäinen Penedossa syntynyt suomalaispoika) puolustautuu kertoen nähneensä Suo-

Toimittaja Hilikka Vikman on Suomi-Seura ry:n Penedon edustaja.

Entinen Buenos Airesin merimiespappi, rovasti Jaakko Kuusinen, muistotilaisuudessa Penedon suomalaisella hautausmaalla. – *Hilkka Vikman.*

messä monia puutaloja, joiden seinät on päältä rapattu kivitalon tapaan tai maalattu näyttämään tiililtä. Täällä ajatusta on toteutettu päinvastoin. Ilmastolliset olot ja taloudellisuuden huomioonottaen rakennusmateriaaliksi on valittu tiili. Kun talot nyt ovat valmiita ja maalatut kuten puutalot ikkunapuitteineen ja nurkkalautoineen, ne todella näyttävät puutaloilta.

Suomen kulttuurihenkilöiden hyväntahdonosoituksena olemme saaneet luvan nimetä Teemapuis-ton konsertti- ja juhlatalon Sibelius-kulttuurikeskukseksi. Pikku-Suomen lopputulos riippuikin vanhan kotimaamme yrittäjistä ja päättäjistä. Ilman tukea hankkeemme ei onnistu, mutta jos saamme mukaan hyviä suomalaisia yrittäjiä niin kaupan kuin kulttuurinkin alalta, voi keskukselta tulla erinomainen Suomen näyteikkuna. Emme halua, että siitä

tulee vain myymälöiden keskittymä, jossa myydään turisteille samaa rikkamaa kuin kaikissa turistikohteissa Brasiliassa. Tasoa kannattaa vaalia ja vaatia. Penedossa liikkuu runsaasti myös laatutietoisia ja maksukykyisiä matkailijoita. Penedosta on nyt ilmestymässä ensimmäinen suomenkielinen esittely- ja opaskirjanen. Vietin tänä vuonna kesän Suomessa tehden sitä innolla yhdessä Suomi-Brasilia seuran kanssa. Tavoitteena on saada se painoon niin pian kuin siihen vaadittavat rahat vain saadaan kokoon.

Vunukka-viikot

Penedon 70-vuotisjuhlat huipentuvat pääsiäisen aikaan 1999 Vunukka-viikkojen viettoon. Kuten karjalaiset tietävät, vunukka on lapsenlapsi. Nimi viittaa Penedon perillisiin, toiseen ja kolmanteen

siirtolaispolveen, jotka ovat 70-vuotisjuhlien varsinaisia järjestäjiä. Nimi viittaa myös Joensuussa toimivaan Vunukka-teatteriin, joka viime vuonna teki tänne Penedoon ja muualle Brasiliaan tiettävästi kaikkien aikojen ensimmäisen suomalaisen teatteriturneen. Jo silloin päätettiin, että vierailu uusitaan 70-vuotisjuhlilla ja festivaalista tehdään Vunukka-viikot. Myös joensuulainen lauluryhmä Maukoset tulee juhlille.

Juhlaviikkojen kansantanssiryhmä tulee Turusta. *Turun Kansantanssin Ystävien* nuorten ryhmä tekee jo toisen esiintymismatkan Brasiliaan ohjaajansa *Leena Ahon* johdolla. Kansantanssiryhmien vierailuista on Penedossa saatu nauttia useasti, mm. Vantaalta on käynyt ryhmiä esiintymässä. Näillä vierailuilla on ollut korvaamaton merkitys Penedon nuorten tanhuharrastukselle. Penedon kansantanssiryhmä *Grupo Finlandés* esiintyy turisteille joka lauantai Penedon Suomi Klubilla. He ovat saaneet paljon kiitosta taidoistaan. *Grupo Finlandésin* Suomen-matkasta on täällä haaveiltu monta vuotta, mutta matkarahoja nuorille ei ole saatu kokoon.

Muistomerkki hautausmaalle

Kuten 70 vuotta täyttävälle sopii, Penedo hiljentyy juhlapäivänään myös kunnioittamaan elämäntyönsä päättäneiden Penedon perustajien ja raivaajien muistoa. Siirtokunta sai 60-luvun lopulla suomalaisen hautausmaan läheisen Resenden kaupungin hautausmaan yhteyteen. Eräs siirtokun-

nan perustajista, *Harry Bertell*, lahjoitti hautausmaalle tontin, ja työt tehtiin talkoilla. Hautausmaalla on noin 100 hautaa. Suuritoisin kivipengerryksin rinteeseen rakennettu hautausmaa muistuttaa sotiemme sankarihautoja, joiden haudalla on samanlainen marmorinen nimilaatta. Aluetta ympäröi valkoiseksi rapattu muuri. Tähän muuriin on alunperin suunniteltu yhteinen risti ja muistotaulu, johon tulisi kaikkien Bra-

siliassa kuolleiden suomalaisten nimet, mutta varojen puutteessa muistotauluhanke on joutunut odottamaan.

Nyt monumentti vihdoinkin paljastetaan 70-vuotisjuhlien yhteydessä. Työtä vauhdittaa Suomen kirkon ulkosuomalaistyön lämmin harrastus hankettamme kohtaan. Toiveenamme on, että uusi ulkosuomalaistyön johtaja, Kuopion piispa *Wille Riekkinen*, tulee johtamaan monumentin paljastus-

juhlallisuuksia. Penedon suurjuhlien järjestäjät toivottavat niin piispa Riekkisen kuin kaikki muutkin juhluvieraat ja ohjelman suorittajat lämpimästi tervetulleiksi. Olemme varautuneet suureen vierasjoukkoon. Eihän tänne lopultakaan ole Suomesta matkaa lentäen kuin yön yli. Tänään koneeseen Helsinki-Vantaan kentältä, huomenna olette jo perillä Penedossa.

